

Täysistunto

Keskiviikko 14.5.2025 klo 14.00—18.35

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 45/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.06 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Hallitus edistää energialinjaustensa mukaisesti Suomen asemaa ja kilpailuetua puhtaan energian edelläkävijänä. Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta hallitus vahvistaa ohjelmansa mukaisesti sähkönsiirtoverkon toimivuutta ja riittävyyttä energiamurroksen perustana ja Suomen keskeisenä kilpailuetuna. Esityksen pääta-
voitteena on edistää lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavan kulutuksen liittämistä kan-
taverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon.

Arvoisa puhemies! Yhteiskuntamme sähköistyy nopeasti, ja eri teollisuudenalojen investointisuunnitelmat kasvattavat tarvetta sähköjärjestelmän kehittämiseksi. Sähkön tuotannon ja kysynnän arvioidaan kasvavan voimakkaasti puhtaan siirtymän hankkeiden, vedyn lisääntyvän tuotannon ja esimerkiksi vihreän teräksen tuotannon vuoksi. Kantaverk-
koyhtiö Fingridin kulutusennusteen mukaan sähkönkulutus voisi jopa kaksinkertaistua vuoteen 2035 mennessä. Fingridin eri skenaarioissa sähköntuotanto olisi vuonna 2035 noin 130—200 terawattituntia. Konsulttiyhtiö AFRYn ministeriölle laatiman, vuoteen 2040 ulottuvan arvion mukaan kehitys olisi hieman maltillisempaa, mutta AFRYnkin mukaan sähkönkulutuksen ja -tuotannon kasvu olisi voimakasta. AFRYn mukaan esimerkiksi tuu-
livoimakapasiteetti kasvaisi yli kolminkertaiseksi nykyiseen verrattuna vuoteen 2040 men-
nessä. Samanaikaisesti sähkönkulutus ja -tuotanto ovat eriytyneissä yhä enemmän eri puo-
lille Suomea. Tuotantokapasiteetti lisääntyy maa- ja merituulivoiman kasvun myötä erityi-
sesti Pohjanmaan maakunnissa sekä Pohjanlahden rannikolla ja merialueella samaan ai-
kaan, kun sähkönkulutus lisääntyy voimakkaasti Etelä-Suomessa.

Tämä kehitys asettaa sähköjärjestelmämme ja sähköverkkomme aivan uuden tilanteen eteen. Suomesta on jo tullut vuositasolla omavarainen sähköntuotannon suhteen. Suuret sähkönkulutuskohteet, kuten kaukolämmön sähkökattilat, datakeskukset ja vedyntuotanto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

laitokset, rakentuvat huomattavasti nopeammin kuin on mahdollista rakentaa niiden tarvitsemia sähkönsiirtoverkkoja. Fingrid joutuikin ilmoittamaan alkuvuodesta Etelä-Suomessa kolmesta alueesta, joilla on muutaman vuoden ajan pakko rajoittaa uuden kulutuksen liittämistä kantaverkkoon. Siksi on tärkeää satsata nopeasti sähkönsiirtoverkkojen suunnitteluun ja rakentamiseen.

Tällä hallituksen esityksellä poistamme pullonkauloja, joita lainsäädännössä ja viranomaiskäytännössä on tuotannon ja kulutuksen liittämisen suurjänniteverkkoihin. Lisäksi hallitus on puoliväliriihessä linjannut muistakin satsauksista sähkönsiirtoverkkojen kehittämiseen. Pyrimme myös omistajapolitiikan keinoin kasvattamaan Fingridin lähivuosien 4 miljardin euron investointiohjelmaa 5,2 miljardiin euroon. Näin vahvistamme Suomen kilpailuetua puhtaan kasvun saralla ja huolehdimme siitä, etteivät sähkönsiirtoverkkojen pullonkaulat muodostu pullonkauloiksi myös teollisuuden ja puhtaan lämmöntuotannon investoinneille. Keskeistä on säilyttää Suomi myös yhtenä sähkökaupan hinta-alueena.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys saattaa vaikuttaa ensi lukemisella kovin lakitekniseltä. Sen on kuitenkin määrä tuoda merkittäviä muutoksia suurjänniteverkkojen toteuttamisen tunnistettuihin lainsäädännön pullonkauloihin. Esityksen keskeisenä tavoitteena on edistää järeimpien, 400 kilovoltin paikallisten ja alueellisten sähköverkkojen toteuttamista sekä sähköntuotannon ja -kulutuksen sijoittumista lähekkäin. Tämä poistaa paikallisten ja alueellisten teollisuushankkeiden sekä lämmöntuotannon sähköistämishankkeiden nykyisiä pullonkauloja sekä nopeuttaa niiden toteuttamista.

Sähkön tuotantoa, kulutusta ja varastointia yhdistävät hybridiliittymät helpottavat verkon rakentamista sekä johtokatuja tarvetta ja säästävät siten paitsi sähköverkkoinvestointien kustannuksia myös ympäristöä. Jakeluverkonhaltijat saivat mahdollisuuden operoida paikallisia ja alueellisia 400 ja 220 kilovoltin suurjännitteisiä jakeluverkkoja. Kantaverkonhaltija keskittyisi jatkossa valtakunnallisen yhteenliitetyn sähkönsiirtoverkon ja valtakunnan rajan ylittävien rajayhdysjohtojen kehittämiseen. Kantaverkonhaltijan vastuualueena olisi edelleen koko Manner-Suomi. Sen sijaan viimeisten kilometrien ja kymmenien kilometrien paikallisten ja alueellisten suurjänniteverkkojen rakentaminen tehostuisi, kun järeiden verkkojen operointiin avautuisi mahdollisuus muillekin toiminnanharjoittajille kuin kantaverkkoyhtiöille.

Merituulivoiman hyödyntämisen edistämiseksi Fingridin vastuualueeseen lisättäisiin Suomen talousvyöhyke. Talousvyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen tuulivoiman tuotantoon otetaan tiukemmin omiin käsiimme, kun talousvyöhykkeeltä naapurimaihin kaavailtujen johtohankkeiden hankeluviitus annettaisiin varsinaisten rajajohtojen tapaan valtioneuvostolle.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännös, jonka perusteella jakeluverkonhaltijoille tulisi mahdolliseksi myös tuotantoa yhteen keräävien verkkojen tai verkon osien kehittäminen. Tämän ohella sähköntuottajat voisivat kuitenkin tietyin edellytyksin rakentaa ja operoida yhteisiä sähköntuotannon liittymisverkkoja ilman sähköverkkolupaa. Edellytyksenä olisi, että näitä sähköntuotannon liittymisverkkoja käytettäisiin samalla tavoin kuin yksittäisiä liittymisjohtoja eli sähkön syöttämiseen sähköverkkoihin.

Sähkömarkkinalain sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin niin, että sähkön syöttäminen voimalaitoksesta erillisen linjan kautta suoraan käyttökohteeseen olisi ei-luvanvaraista verkkotoimintaa riippumatta siihen liitetyn voimalaitoksen koosta. Sähköjärjestelmän toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden turvaamiseksi ylisuurten liittymien liittämistä sähköjärjestelmään rajattaisiin tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

Tämä on entistäkin tärkeämpää nyt, kun tulevaisuuden voimalaitoskokonaisuuksien sekä tuotantoa ja kulutusta käsittävien hybridiliittymien potentiaalisten tehojen nähdään voivan kasvaa jopa 2—3 kertaa suuremmiksi kuin mitä sähköjärjestelmä kestäisi tällaisten tehojen äkillistä putoamista verkosta. Vaikka vielä ei ole tiedossa, mikä tarkalleen aiheutti Espanjan, Portugalin ja osan Etelä-Ranskaa pimentäneen sähkökatkon, oli tapahtuma kuitenkin muistutus siitä, mitä seuraa, jos sähköjärjestelmän toimintavarmuus pettää.

Arvoisa puhemies! On aiheellista selkeyttää suurten yksiköiden liittämistä, jotta pelisäännöt ovat selkeitä jatkossa sekä tuotannollisille että teollisille investoreille ja kantaverkkoyhtiölle ja sen kustannukset pääosin maksaville suomalaisille sähkönkäyttäjille. Hallituksen esityksellä mahdollistettaisiin joustavien liittymissopimusten solmiminen sähköverkoissa. Liittymisen aluksi vajaalla teholla mahdollistettavat joustavat liittymissopimukset nopeuttaisivat verkkoon pääsyä ja tehostaisivat verkkokapasiteetin käyttöä sillä aikaa, kun verkonhaltija vahvistaa verkkoaan. Pysyvänä ratkaisuna toteutetut joustavat liittymissopimukset vähentäisivät verkkojen investointitarvetta kohteissa, joissa täyden tehon liittyminen ei ole tehokas ratkaisu.

Muutosten myötä verkon rakentamisen edellyttämä maankäyttö vähenisi. Rinnakkaisia 110 kilovoltin sähköjohtoja voitaisiin paikallisesti korvata yhdellä 400 kilovoltin sähköjohtolla. Muutokset kannustaisivat sähkönkulutuksen ja -tuotannon sijoittamiseen lähelle toisiaan. Muutoksilla pyritäisiin myös hillitsemään sähköjärjestelmän välttämättömästä kehittämisestä sähkönkäyttäjille aiheutuvia kustannuksia. Muutoksilla olisi myönteisiä vaikutuksia puhtaan siirtymän toteutumiseen niiden nopeuttaessa ja helpottaessa uusiutuvan energian liittämistä verkkoon.

Energiavirasto saisi valtuuden sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevan ennakkotiedon antamiseen. Valtakunnanrajat ylittävien sähköjohtojen ja maakaasuputkien hankelupien päätösvalta siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöstä valtioneuvoston yleisistunnolle.

Arvoisa puhemies! Sähkönsiirtoverkot ovat Suomelle kuin mitä verisuonisto on ihmiselle. Ne kuljettavat elintärkeää sähköenergiaa koko maan pitämiseen elävänä ja toimivana. Siksi on tärkeää satsata niiden sääntely-ympäristön kehittämiseen. Hallituksen tavoitteena onkin saattaa hallituksen ehdotuksen sisältämä lainsäädäntö voimaan ensi tilassa sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.15 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Sähkö ei ole pelkkä tuote, vaan se on osa arjen toimivuutta, teollisuuden kilpailukykyä ja koko yhteiskunnan turvallisuutta. Siksi meidän on varmistettava, että sähköä on riittävästi — erityisesti silloin, kun sitä eniten tarvitaan — ja että se tavoittaa niin tehtaat kuin kotitaloudetkin luotettavasti. Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomen sähköverkot kestävätkin tulevaisuuden kuorman. Energiamurros tuo mukanaan paitsi uusia puhtaan tuotannon muotoja myös aivan uudenlaisia kulutuspiikkejä. Meidän on oltava tähän valmiita.

Arvoisa herra puhemies! Lakimuutokset liittyvät suurjännitteisiin verkkoihin eli siihen, miten sähköä siirretään isoilla linjoilla teollisuudelle ja muille suurille käyttäjille. Tähän asti vastuu on ollut pääosin Fingridillä, mutta nyt annetaan mahdollisuus myös paikallisille verkkoyhtiöille operoida näitä isoja linjoja. Tämä muutos keventää nykyistä taakkaa ja mahdollistaa samalla sen, että siirtoyhteyksiä voidaan kehittää nopeammin ja paikallisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

järkevämmin. Pienemmän verkon korvaaminen yhdellä isolla voi myös vähentää ympäristövaikutuksia.

Arvoisa herra puhemies! Ehdotetut muutokset luovat myös paremmat pelisäännöt siihen, miten sähköntuotanto liitetään verkkoon. Tulevaisuudessa tuotantolaitosten ei enää tarvitse rakentaa omia johdonpätkiään, vaan sama linja voi palvella useita eri toimijoita. Tämä on järkevää ja kustannustehokasta ja helpottaa verkon suunnittelua. Lisäksi niin sanottu joustava liittymissopimus antaa mahdollisuuden aloittaa toiminta nopeammin, vaikka verkko ei vielä olisi täysin valmis. Tämä on tärkeä uudistus erityisesti uusille investoinneille, jotka eivät voi odottaa vuosia päästäkseen verkkoon — niille investoinneille, joita Suomi juuri nyt tarvitsee.

Arvoisa herra puhemies! Kun sähköä kulutetaan enemmän, järjestelmä on kovilla, ja silloin on vältettävä sitä, että huipputehojen aikana kotitaloudet jäävät pulaan tai hinnat karvaavat käsistä. Arjen vakaus kulutuspiikeissä on tärkeä näkökulma myös kansallisen turvallisuuden kannalta. Sähkömarkkinoiden kehittäminen onkin osa huoltovarmuutta. Kriisin aikana tai kovan kysynnän hetkellä ei sovi, että järjestelmä sakkaa. Nyt tehtävillä muutoksilla varmistetaan, että kapasiteetti ei ole este investoinneille eikä kansalaisten sähkön saamiselle.

Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys helpottaa uusien investointien syntymistä maamme, parantaa sähkön toimitusvarmuutta ja tukee koko yhteiskunnan siirtymää puhtaaseen energiaan. Tavoitteena on, että mikään puhtaan sähkön tuotantoon tai käyttöön liittyvä hanke ei kaadu verkon kantokyvyn puutteeseen. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.20 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Tiivistys lausuntopalautteen pohjalta: hallituksen esittämät muutokset lakiin eivät ole kaikilta osin riittäviä.

Hallitus on sitoutunut oman ohjelmansa mukaisesti ilmastolain tavoitteeseen eli hiili-neutraalisuuteen vuoteen 2035 mennessä. Hallitus näkee energiamurroksen suurena mahdollisuutena Suomelle ja esittää toimia sen edistämiseksi. Tässäkin kohtaa on syytä nostaa esille itäisen Suomen tilanne. Venäjän toimien vaikutukset ja nopeasti heikkenevä väestökehitys itäisessä Suomessa vaikuttavat koko Suomen turvallisuuteen. Suureen osaan maata syntyvät vihreät investoinnit eivät ulotu moneltakaan osin alueellemme. Näihin hankkeisiin sisältyy monia ratkaistavia asioita ja vastakkaisiakin intressejä, mutta ne ovat alueen elinvoiman kannalta tärkeitä. Ilman uusiutuvan energian tuotantoa meille ei tule myöskään uusia energiaintensiivisiä ja työvoimaa tarvitsevia yrityksiä. Näiden yritysten tulo mahdollistaisi nuorten työllistymistä, asettumista alueelle ja alueen elinvoiman palautumista. Ne voisivat mahdollistaa jäämisen kotiseudulle pysyvästi.

Arvoisa puhemies! Sähköjärjestelmissä keskeistä ovat niiden toimivuus ja sähkön riittävyys. Tällä hetkellä arvioidaan, että sähköntuotanto tulisi kaksinkertaistaa seuraavien 15 vuoden aikana.

Suomen hallitus on valmistellut energia- ja ilmastostrategiaa, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja cleantech-investointien edistäminen sekä uuden toiminnan houkutteleminen Suomeen. Hallituksen tavoitteena on tarjota yrityksille vakaat ja enustettavat toimintaedellytykset. Ikävä kyllä hallituksen esitys sähkömarkkinalain muuttamiseksi ei ole riittävä näiden tavoitteiden toteutumiseksi. Energiaviraston valvontamallin muutos ei mahdollista verkkoyhtiöiden kykyä tehdä tarvittavia investointeja sähkömarkki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

nalain vaatimiin toimitusvarmuuteen ja siirtokapasiteettiin. Tästä seuraa, että verkkoyhtiöt joutuvat vähentämään toimitusvarmuusinvestointeja arviolta jopa viidenneksellä eivätkä ne saavuta toimitusvarmuusvaatimuksia asetettuun määräaikaan mennessä. Näillä investointien leikkauksilla on suuri vaikutus myös muihin toimialan yrityksiin, niiden mahdollisuuksiin työllistää, mikä heikentää erityisesti itäisen Suomen huoltovarmuutta ja sen myötä koko maan kokonaisturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Ala tarvitsee parempaa ja selkeämpää ohjausta uudistettavalta sähkömarkkinalailta. Verkkoyhtiöt edellyttävät parempaa ohjausta sähkömarkkinalainsäädännöltä investointien mahdollistamiseksi. Sääntelyä tulee toteuttaa niin, että verkkoyhtiöt voivat aidosti hyödyntää tukirahoitusta investointien tekemiseksi. Toimiala itse on esittänyt seuraavia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi: toimitusvarmuusinvestointien takarajan siirtäminen vuoteen 2040, mikä mahdollistaisi maltillisemman hinnoittelupolitiikan sähkönkäyttäjille; mahdollisten alituottojen kumuloidun määrän siirtäminen yli valvontajakson, mikä mahdollistaisi tasaisemman hinnoittelun asiakkaille; sähkömarkkinalainsäädännön selkeämpi ohjaus verkkoyhtiöille vihreän siirtymän ja turvallisuusinvestointien mahdollistamiseksi; sähköverkkosäätelyn toteuttaminen siten, että yhtiöt näkevät tukirahoituksen houkuttelevana investointien tekemiseksi; sähkömarkkinalain lakimuutoksen tulisi sallia yhteisten liittymisjohtojen rakentaminen kolmansien osapuolien toimesta kaupallisena toimintona; Fingridin uuden liittymishinnoittelumallin muuttaminen siten, että se kannustaa toimijoita sijoittumaan myös itäiseen Suomeen ja mahdollistaa teollisuuden kehittymisen siellä; Fingridin toiminnan rajoittaminen siten, ettei se voi omin päätöksin muuttaa aluerajauksia ottamatta huomioon vaikutuksia verkkoyhtiöiden toimintaedellytyksiin, ja jakeluverkkojen haltijan verkkojen kapasiteettitietojen julkisuuden rajaaminen, jotta tieto ole saatavilla esimerkiksi vihamielisille toimijoille, jotka suunnittelevat yhteiskunnan toimintojen lamauttamista. Kaikilla näillä toimilla olisi myönteinen vaikutus itäisen Suomen väestökehitykseen, elinvoimaan ja koko maan kokonaisturvallisuuteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

14.24 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Sähkö on suomalaisen yhteiskunnan perustarve. Ilman vakaata ja halpaa sähköä suomalainen yhteiskunta palaa takaisin 1800-luvulle. Sähkön kysynnän ja tuotannon arvioidaan kasvavan merkittävästi vuoteen 2040 mennessä erityisesti vihreän siirtymän tarpeiden vuoksi. Energiamurros asettaa uusia vaatimuksia sähköverkolle.

Hallituksen esitys sähkömarkkinalain uudistamiseksi vastaa näihin haasteisiin vahvistamalla sähköverkon kehittämistä, huoltovarmuutta ja teollisuuden kilpailukykyä. Esityksen taustalla on työ- ja elinkeinoministeriön suurjänniteverkkotyöryhmän ehdotukset. Tavoitteena on integroida kasvava sähköntuotanto ja sähkön kysyntä nykyiseen verkkoon tehokkaasti. Esitys tukee hallitusohjelman linjauksia. Se varmistaa kansallisesti tärkeiden teollisuuskeskittymien sähkönsiirron kohtuullisin kustannuksin, mikä houkuttelee investointeja Suomeen.

Sähköä kuluttavien ja tuottavien suurinvestointien sijoittumista lähekkäin edistetään, jotta kantaverkon pullonkauloja voidaan vähentää. Esimerkiksi tuulivoimaloiden liittymisjohtojen kokoaminen jakeluverkkoyhtiöiden toimesta tehostaa verkon rakentamista ja vähentää turhien rinnakkaisten johtojen tarvetta. Tämä säästää paitsi kustannuksia myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

luontoa, sillä keskitetyt liityntäjohtot vähentävät maankäytön tarvetta ja metsien raivaamista.

Lisäksi esitys tuo joustavuutta liittymissopimuksiin sähkömarkkinadirektiivin mukaisesti. Joustavat sopimukset nopeuttavat liittyjien pääsyä verkkoon, kunnes verkon kapasiteetti mahdollistaa pysyvän liittymän. Jakeluverkon haltijoille annetaan mahdollisuus kehittää myös tuotantoa kokoavia verkkoja, ja sähköntuottajat voivat rakentaa yhteisiä liittymisverkkoja ilman erillistä verkkolupaa. Nämä muutokset tukevat erityisesti uusiutuvan energian, kuten tuulivoiman, nopeampaa käyttöönottoa.

Arvoisa puhemies! Suomen talousvyöhyke siirtyy kantaverkon haltijan vastuulle, ja valtakunnan rajat ylittävien sähköjohtojen ja maakaasuputkien hankelupien päätösvalta siirretään valtioneuvoston yleisistunnolle. Tämä vahvistaa strategisten hankkeiden hallintaa ja huoltovarmuutta. Uudistuksen vaikutukset ovat merkittävät. Suurjännitteiset jakeluverkot palvelevat paikallisia tarpeita ilman valtakunnallisia vaikutuksia sähköjärjestelmän käyttövarmuuteen. Toisaalta jakeluverkkoyhtiöiden osaaminen ja taloudelliset resurssit voivat muodostua haasteeksi, sillä suurjänniteverkkojen rakentaminen on vaativaa. Esimerkiksi yhden 400 kilovoltin johdon investointi voi olla suuri pienemmille yhtiöille. Kuitenkin yhdellä korkeamman jännitteen johdolla voidaan korvata useita pienempiä johtoja, mikä vähentää kustannuksia ja ympäristövaikutuksia.

Energiaviraston resurssitarpeet kasvavat uudistuksen myötä. Nämä investoinnit ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta sähköverkko vastaa tulevaisuuden tarpeisiin. Vaihtoehtona olisi jatkaa nykysäätelyllä, mutta se ei ratkaisisi paikallisten verkkojen kehittämisen pulonkauloja.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan nostaa esille myös sähkönsiirtohinnot, jotka ovat eri puolilla maatamme ja jopa kunnan eri alueilla hyvin erisuuruiset. Mielestäni kansalaisiamme tässä voimakkaasti kasvavassa tarpeessa on kohdeltava tässä sähköasiassa tasapuolisesti ja turvattava sähkön riittävyys kestävällä hinnalla ja toimitusvarmuudella. Nykytilanteessa sähköntuottajat rakentavat omia liityntäjohtojaan, mikä johtaa päällekkäisiin investointeihin ja ympäristöhaittoihin. Esitetty uudistus on askel kohti tehokkaampaa, ympäristöystävällisempää ja kilpailukykyistä energiajärjestelmää.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on välttämätön Suomen energiamurroksen ja teollisuuden tulevaisuuden turvaamiseksi sekä on myös huoltovarmuutemme tärkeimpiä asioita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

14.28 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muuttamisesta on tarpeellinen ja oikeansuuntainen. Energiakenttä on murroksessa, ja sähkön kysyntä kasvaa tulevina vuosina rajusti. Sähköverkon säätelyä on päivitettävä, jotta siirtokapasiteetti saadaan vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Sähkönkulutuksen kasvu ei kuitenkaan kohdistu tasaisesti ympäri maata vaan erityisesti Etelä-Suomeen, jossa on suurin osa myös väestöstä, palveluista ja logistiikasta. Alueella sähköä myös käytetään eniten, mutta sitä ei tuoteta yhtä paljon kuin pohjoisessa. Tämä korostaa pohjois—eteläsuuntaisten siirtoyhteyksien merkitystä ja tuo mukanaan haasteita verkkokapasiteetin riittävyydelle.

Arvoisa herra puhemies! Yksi kulutusta merkittävästi kasvattava tekijä ovat suurikokoiset datakeskukset, joita Suomeen on viime vuosina perustettu ja joiden määrä näyttää kas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

vavan edelleen. Yksi tunnettu esimerkki on Haminan datakeskus, jonka sähkönkulutus vastaa keskikokoista suomalaista kaupunkia. Haminan datakeskuksen energiankulutus on siis jo nyt samalla tasolla kuin esimerkiksi Lahden tai Hyvinkään kokoisella kaupungilla. Datakeskuksilla on toki myös positiivisia vaikutuksia: ne työllistävät etenkin rakennusvaiheessa ja tukevat digitaalista infrastruktuuria. Ne tuottavat kunnille myös kiinteistöveroja ja tuloa, mutta rakennusvaiheen jälkeen työllisyysvaikutukset ovat kyllä marginaalisia. Samaan aikaan ne aiheuttavat myös merkittäviä paineita sähköverkolle, ja niiden vaatimat verkkoinvestoinnit ovat mittaluokaltaan sellaisia, että ne heijastuvat väistämättä koko sähköjärjestelmään, myös kuluttajahintoihin ja muiden toimijoiden liittymismahdollisuuksiin.

Lisäksi on huomioitava, että datakeskusten sijoittumista ohjaa puhdas liiketaloudellinen logiikka: keskuksat valitsevat sijaintinsa sen mukaan, missä sähkö on halpaa ja sääntely ennustettavaa. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa kansallista sähköverkkoinfrastruktuuria joudutaan muovaamaan ylikansallisten yhtiöiden tarpeiden mukaan, ei välttämättä suomalaisten kokonaisedun näkökulmasta. Samalla voidaan myöskin esittää kysymys, millaisena maana Suomi halutaan esittää myöskin maailmalla.

On myös tärkeää pohtia datakeskuksiin liittyviä turvallisuusnäkökohtia. Kyse on kriittisestä infrastruktuurista, joka toimii osana globaalia digitaalista verkkoa. Sähkökatkot, kyberuhat tai ulkopuolinen häiriötoiminta voivat vaikuttaa eivätkä vain teknisiin järjestelmiin vaan myös yhteiskunnan toimintavarmuuteen. Sähkömarkkinalain muutos mahdollistaa joustavamman verkon kehittämisen ja helpottaa liittymistä myös paikallisella tasolla. Tämä on kannatettavaa. Samalla on kuitenkin perusteltua varmistaa, että kaikessa kehittämisessä huomioidaan kokonaisuus — energiatarpeen jakautuminen, infrastruktuurin kuormitus, kustannusten oikeudenmukainen jakautuminen sekä huoltovarmuus ja turvallisuus — ja sitten kun tehdään johtokäytäviä, niin on myöskin hyvä huomioida maanomistajat ja omaisuudensuoja sitä kautta.

Arvoisa herra puhemies! Tämä on askel kohti joustavampaa ja tehokkaampaa sähköverkkoa, mutta samalla meidän on pidettävä silmällä sitä, mihin suuntaan kehitys vie. Kun puhumme kymmenien tai satojen megawattien uusista kulutuskohdeista, kuten datakeskuksista, on myös keskusteltava avoimesti siitä, kenen ehdoilla sähköjärjestelmää rakennetaan ja ketä se lopulta palvelee. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.33 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia maan hallitukselle. Tämä laki on hyvä, se on oikeansuuntainen askel järkeviin kantaverkkoihin, järkeviin siirtolinjoihin.

Meillähän on ollut se tilanne, että jos esimerkiksi tuulipuistoja tulee vierekkäin, ei ole kyse siitä edes, että heitä veloitettaisiin tekemään yhteiset siirtolinjat, vaan siitä, että he eivät ole voineet tehdä yhteisiä siirtolinjoja. Tämä on täysin järjetön suuntaus ollut. Me emme edes laske näitä metsäkatoalueita, joita näitten sähkölinjojen alle on tullut. Emme laske niitten ilmastovaikutuksia tai niistä ei ole ollut veloitetta juurikaan korvata, jolloin on pirstottu suomalaisia metsiä aivan turhaan. Tämä lainsäädäntö osaltaan vähentää tätä pirstoutumista, vähentää todellista metsäkatoa, ja siksi se on erittäin hyvä.

Aion tässä puheessa puhua kuitenkin muutenkin vähän näistä sähköverkoista. Edustaja Koskela tuossa nosti yhden merkittävän ongelman, sen ongelman, että vihreän siirtymän investoinnit tapahtuvat toisaalla, usein rannikkokaupungeissa etelässä, ja sitten sähköntuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

tanto tapahtuu muualla. Jotta emme olisi kuten Kongon tasavalta, jossa omistajien oikeuksia poljetaan ja bisnestä tehdään pelkästään yrittäjien ehdoilla, meidän tulisi miettiä tätä koko sähkönsiirtoasiaa uudelleen. Tilanne on se, että kun esimerkiksi tuulipuistoja tehdään, niihin kunta pääsee vaikuttamaan ja kuntalaiset pääsevät vaikuttamaan, mutta näihin johtokäytäviin, joita lunastuslailla lunastetaan, ei oikeastaan kunnalla ole minkään tyyppistä sananvaltaa. Joskus silloin, kun ne ovat puiston yhteydessä, voidaan vaatia esimerkiksi erilaisia asianmukaisia korvauksia ja vähän sanoa, että kaavapäätöstä, kaavaratkaisua, ei tule, jos tätä ei huomioida, mutta esimerkiksi kantaverkko menee juuri siitä, minne se on suunniteltu, olipa siellä kunnan kannalta esimerkiksi merkittävää matkailutoimintaa tai ei. Näin on käymässä esimerkiksi Konneveden kunnan kohdalla. Siksi mielestäni kuntien pitäisi pystyä vaikuttamaan sekä pienempiin, alle 400 kilovoltinkin linjoihin, mutta myöskin ihan siihen kantaverkkoon, jota nyt rakennetaan sitten, toista, ihan tämän kulutuksen ja sähköntuotannon epätasapainon vuoksi.

Sen lisäksi lunastuskorvaukset olisi pitänyt ottaa jo tähän lunastuslakiin ehdottomasti mukaan. Olen tosi pahoillani, että juuri näitä nauhamaisia lunastettavia alueita eivät koske samat menettelyt kuin muuta maa-aluetta, niin että sitä arvoa voitaisiin määrittää muun lähellä tapahtuvan arvon mukaisesti. Vaadin, että tähän on tultava uusi, toinen lainsäädäntö.

Sen lisäksi ylipäätään kannattaisi miettiä, mikseivät esimerkiksi nämä erilaiset datakeskukset voisi sijoittua sinne, missä sitä sähköä on. Jos eri yritykset, oli kyse sitten tuulivoimayhtiöistä, jotka tuottavat sähköä, tai näistä vihreän siirtymän investointien tai datakeskusten tai vastaavien yrityksistä, joutuisivat kustantamaan osan siitä kantaverkon hinnasta, paljon suuremman osan kuin mitä kaikki me veronmaksajina joudumme kustantamaan, niin silloin tässä olisi samantyyppinen insentiivi, kannuste, vähän kuin sote-alueilla pitäisi olla, että ei kannata keskittää niitä palveluja, jos taksimatkat joutuisi maksamaan se palvelunjärjestäjä, mutta nyt kun ne yleisesti maksetaan, niin keskittäminen on helpompaa. Nyt kun yleisesti maksamme näitten kantaverkkojen kustannukset ja niistä ei vielä makseta asianmukaisia korvauksia eivätkä kunnat voi siihen vaikuttaa, niin niitä vedetään aika mielivaltaisesti. Toivoisin myös tähän asiaan lainsäädäntömuutosta, mutta kiitän ministeriä ja maan hallitusta tästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.38 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että sähkönsiirtolinjat laitetaan ajan tasalle ja nykyaikaisiksi. Näin ollen tietenkin säästetään myös pinta-alaa. Mutta ongelma tässä valtavassa sähköbuumissa on, että kun nyt aletaan kaupunkeja lämmittää sähköllä lämmitettävillä kattiloilla ja sitten rakennetaan uusia datakeskuksia, jotka pahimmillaan syövät aivan valtavasti sähköä, tuommoisella 200 megan teholla voimia, niin sähköä tarvitseva datakeskus syö sähköä todella ison kaupungin verran.

Otetaanpa yksi esimerkki, miten tyhjän päällä on suomalainen energiapolitiikka: Olkiluoto ykkönen tuottaa sähköä noin seitsemän terawattituntia, ja saman verran kakkonen, ja kymmenen terawattia tuottaa tämä kolmonen, joka on kaikkein suurin. Nyt kun katsotaan näitä tehoja, niin Inkooseen ollaan suunnittelemassa vetyterästehdasta, jonka sähköön tarvitaan yhdeksän terawattituntia. Kokkolaan sitten on tulossa tämä alumiinitehdas, joka tarvitsee valtavan määrän sähköä, sekin seitsemän terawattia. Koko Suomen sähkönkulutus vuonna 2024 oli 83 terawattituntia. Eliikä kaikkea tätä valtavaa sähkön lisäkulutusta, joka datakeskuksiin tulee, emme pysty toimittamaan. Datakeskukset eivät voi käyttää tuulivoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

maa. Ne tarvitsevat sen tasaisen sähkön, joka tulee jatkuvasti tasaisesti, tasaisella teholla, hyvällä ja oikealla jännitteellä ja oikealla taajuudella, eli sähkön laadun pitää olla priimaa. Tuulimyllyillä ja aurinkokennoilla ja muilla tällaisilla ei pysty sitä tekemään kunnolla, ja sitten ne sanktiot ovat varmasti kovia, jos sähkön laatu ei ole hyvä.

Nyt sitten, kun on hurahdettu tähän datakeskushommaan, niin kannattaisi kaikkien meidän muistaa, että ne ovat ulkomaisella pääomalla tehtäviä keskuksia. Halli toki, minne se tulee, rakennetaan kotimaisella, suomalaisella työvoimalla. Jos se tuottaa voittoa, niin kuin tietenkin tuottaa, niin se menee Suomesta pois varmasti, ja työvoimakin aika pitkälti varmasti tulee ulkomailta. Suomalaista työvoimaa siellä on kovin vähän.

Jos joku siitä hukkalämmöstä nauttii, niin on muuten pikkuisen kallista hukkalämpöä, koska samaan aikaan kun me annamme tämän ydinvoiman, sähkön myymme edullisesti näille datakeskuksille — kuten Google tänne rakentaa, taitaa olla kolme tällä hetkellä rakenteilla — niin mistä, hyvät ystävät ja arvoisat kollegat, te saatte sitten sähkön näille meidän tavallisille suomalaisille yrityksille? Eivät datakeskukset tuota mitään lisäkasvua. Jos Suomi meinaa velkansa maksaa, niin meidän pitää luoda semmoista teollisuutta, joka luo uutta. Sen uuden kasvun varaan me voimme jotain rakentaa. Datakeskus ei tuota mitään uutta. Ystäväni kirjoitti siitä erään kolumninkin erääseen lehteen. Hän totesi, että siellä datakeskusten muistiyksiköissä pyörii pitkälti lähinnä pelejä ja aikuisviihdettä. Sitäkin sieltä varmaan löytyy. Mutta onko tässä mitään järkeä, että me palvelemme ulkomaisia yhtiöitä, jotka syövät meidän edullisen sähkön, ja sitten kotitaloudet maksavat aivan älyttömiä hintoja, kun talvella joudumme turvautumaan Nord Poolista ostettavaan sähkөө?

Tässä talossa olen muutaman kerran kertonut esimerkin eräästä pohjoiskarjalaisesta ihmisestä, joka soitti minulle reilu vuosi sitten talvella, että hänen eläkkeensä oli 980 euroa, ja kun sähkölasku oli paukahtanut edellisenä päivänä postissa, se oli 890 euroa — sen tautta, kun Nord Poolista ostetaan sitä piikkisähköä. Hänellä oli tämä pörssisähkö tietenkin, ikävä kyllä. Tämähän lopettaa Suomesta kaiken tuotannollisen toiminnan, kun sähkön hinta nousee tuollaisiin lukuihin. Tiedän yhden sahan muun muassa siltä talvelta, kun sahan johtaja sanoi, että ei heidän kannata sahata lankkua eikä lautaa eikä höylätä niitä eikä kuivata niitä, koska sähkön hinta on niin älytön. Saha seiso. Ja yksi maanviljelijä sanoi myös, että kun hänellä on lehmä, iso maatila, jossa on lypsyrobotit sun muut, niin ei pysty enää, ei kannata — pitäähän lehmät lypsää, totta kai ne pitää lypsää, mutta jokainen litra, minkä hän lypsää, tuottaa tappiota.

Jos me kuvitellaan, että tällä datakeskushuomalla ja näillä valtavilla vetyterästehtailla tähän maahan tehtäisiin jotakin uutta, niin sillä me lopetamme tästä maasta sen tuotannollisen teollisuuden, joka luo uutta. Datakeskukset eivät luo mitään uutta. Olen erittäin huolissani tästä innosta, millä me näitä hommia tehdään. Kukaan ei tunnu kiinnostuvan siitä, kuka tämän sähkön tekee. Jos tehdään uusia ydinvoimaloita, siihen tarvitaan noin kymmenen vuotta aikaa luvitukseen, rakentamiseen ja kaikkeen siihen proseduriin. Se kestää noin kymmenen vuotta. Kansakunta velkaantuu hurjan vauhdilla, eikä ketään tunnu kiinnostavan, saisimmeko käyttää nämä itse tuottamamme sähköt suomalaisten hyväksi eikä tukemaan jotain Googlea, joka ei kissan vertaa välitä suomalaisista. Kyllä me täällä tietysti Googlella voimme katsella auton hintoja ja vähän muutakin, päivän lehtiä, mutta ei niistä mitään elintasoamme meille tule. Se on jossakin siellä Palo Altossa Yhdysvalloissa se pääpaikka, Yhdysvaltain länsirannikolla. Heidän miljardeikseen nämä menevät, eivät suomalaisien kukkaraan. Ihmettelen tätä intoa. Toivon, että jossakin laskutaitoa harrastettaisiin edes ilta-aikaan. Sitä hartaasti toivon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

14.44 Janne Jukkola kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja hallitukselle tämän lain tuomisesta eduskuntaan. Tämä esitys ei ole pelkkää teknistä hienosäätöä. Tässä puhutaan siitä, millä ehdoilla Suomessa tuotetaan sähköä jatkossa ja kenelle hyödyt kuuluvat.

Esitys mahdollistaa sen, että energiaa voidaan tuottaa, varastoida ja käyttää myös paikallisesti. Tämä on iso asia koko Suomelle ja erityisesti maaseudulle. Maatilat, pienyritykset ja kyläyhteisöt voivat yhdessä rakentaa energiayhteisöjä, joissa sähköä tehdään omaksi hyödyksi eikä aina pelkästään verkkoon vietäväksi. Tuulivoiman osalta on selvää, että hyötyjen on kuuluttava ennen muuta alueille, joilla voimalat seisovat, koska myös mahdolliset haitat, kuten siirtolinjat, tulevat näille samoille alueille. Tämä esitys tukee näin paikallista omistajuutta. Se tarkoittaa verotuloja, työpaikkoja ja investointeja sinne, missä energiaa tuotetaan.

Esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla tämä on arkipäivää. Alueella on vahvaa osaamista energiantuotannossa, ja nyt tarjoutuu mahdollisuus viedä sitä eteenpäin niin, että hyöty jää entistä paremmin alueelle. Tuulivoimaa rakennetaan, biokaasuhankkeita kehitetään ja sähköä varastoidaan — juuri niitä ratkaisuja, joita tämä asetus tukee.

Lisäksi esitys tukee huoltovarmuutta. Hajautettu tuotanto ja varastointi tekevät sähköjärjestelmästä vakaamman. Se on osa meidän kokonaisturvallisuuttamme, ja siihen pitää suhtautua sen vaatimalla vakavuudella. Tämä esitys, joka tukee myös yrittäjyyttä, vahvistaa maaseutua ja parantaa huoltovarmuutta, on siksi kannatettava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.46 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Yhteiskunnan sähköistyminen ei ole vähentymässä vaan päinvastoin. Hallitus esittää sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muuttamista. Tämän esityksen tavoitteena on vastata kasvavaan sähkönkulutukseen ja -tuotantoon sekä varmistaa, että sähköverkkomme pystyy vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Esityksessä ehdotetaan muun muassa kantaverkon haltijavastuun laajentamista ja joustavien liittymissopimusten mahdollistamista. Tämä on tärkeää, jotta voimme integroida lisääntyvän uusiutuvan energian tuotannon ja varmistaa sähkön toimitusvarmuuden koko maassa. Sähkö on elinehto, ja huoltovarmuus on tämän päivän sana myös näiden sähköverkkojen osalta.

Esitys tuo myös taloudellisia säästöjä verkkoyhtiöille ja edistää kilpailua sähköverkkopalveluissa. Lisäksi esitys tukee puhtaan siirtymän toteutumista ja vähentää verkon rakentamisen maankäyttöä, ja tästä luonto kiittää. Esitys vahvistaa kaiken kaikkiaan Suomen sähköverkkojen valmiutta kohdata tulevaisuuden haasteet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

14.47 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on todella hyvä. Edustaja Koskela toi täällä esille yhden semmoisen erityispiirteen Suomen sähköntuotannossa ja -kulutuksessa, mikä pitää kyllä ottaa vakavasti, ja se on se, että meillä on Etelä-Suomessa erittäin paljon kulutusta mutta vähän tuotantoa. Se raja voidaan ehkä vetää jonnekin Tampereen korkeudelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

Tärkeintä olisi nyt saada oikeasti kulutusta lisää Suomeen, ja datakeskukset ovat aivan erinomainen esimerkki siitä, mihin kannattaa investoida. Voi olla, että jonkun mielestä niissä on tietoturvaongelmia, mutta itsessään esimerkiksi TikTok ei ole vaarallinen. Jos datakeskuksia sijoitetaan sitten tuonne Itä-Suomen puolelle, ne lisäävät juuri sitä sähkönkulutusta, ja silloin kiinnostus sähköntuotannon lisäämiseen lisääntyy samalla kertaa. Eli mielestäni näitä ei pitäisi asettaa vastakkain eikä nähdä ikään kuin uhkakuvana, vaan näitä oikeasti pitää viedä eteenpäin. Se on Suomen etu, koska meillä on kylmä ilmasto, ja silloin se investointi meille on houkutteleva. Sähkön hinnassa meillä on yksihintajärjestelmä — päinvastoin kuin Ruotsissa — joka sekin on kuluttajien kannalta hyvä, ja Suomessa pitää nimenomaan pitää tämä yksihintajärjestelmä.

Yksi asia, mikä näillä datakeskuksilla on ilman muuta, ja luulen, että asiantuntijat tietävät sen tarkemmin, on se, että he itse huolehtivat varavoimasta silloin kun sitä sähköä tarvitaan, ja meillä varastoidaan jo tänä päivänä sähköä aika isoihin ikään kuin akkukombinaatteihin. Tämä kehitys tulee jatkumaan, ja siinä pitäisi mielestäni, kuten edustaja Autto on useaan kertaan täällä maininnut, pitää yllä myös vesivoiman lisäämistä Suomessa. Siinä on eri mekanismeja olemassa, ja kansanedustajien ei kannata insinööreiksi ruveta, kun eivät siinäkään asiassa varmasti onnistu. Se, että me vastustetaan ja nähdään uhkakuvia näissä asioissa, ei edistä Suomen taloudellista hyvinvointia, eikä se edistä investointeja Suomeen.

Mitä tulee siihen pelkoon, jota ehkä itsekkin joskus olen esittänyt, että joutuvatko sitten alueen kansalaiset maksamaan sähkönsiirtomaksujen korotuksena sen, tehdään sähköverkon voimistamisia, niin minulla on se käsitys, että Fingrid pystyy hyvin ja oikeudenmukaisesti kohdentamaan sähkönsiirtorasituksen sille, joka paljon kuluttaa sitä sähköä. Mitä enemmän datakeskus kuluttaa sähköä, sitä enemmän se joutuu tyyppiluokituksen kautta maksamaan sähkönsiirrosta sähköyhtiölle, jolla sen jälkeen on sitten tietenkin rahaa investoida eteenpäin.

Eli tämä on tämmöinen iso kokonaisuus, jota mielestäni Suomessa pitää viedä eteenpäin. On tärkeätä, että lainsäätäminen pysyy mukana tässä kehityksessä, ja sitähän tämä hallituksen esitys nytten toteuttaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle nyt varattu aika on päättymässä. Annan vastauspuheenvuoron ministerille, ja mikäli listalle jää pitämättömiä puheenvuoroja, niin keskustelua jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä, kolme minuuttia.

14.50 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta. Varsinaisesti kysymyksiä esitykseen ei juurikaan tullut muuten kuin ehkä kommentteja ja kehuja, että on aivan oikeansuuntainen. Joitakin lisätoiveitakin toki esitettiin.

Muutamia näihin muihin keskustelunaiheisiin, joita tässä käytiin läpi:

Edustaja Eestilä on aivan oikeassa siinä, että näillä datakeskuksilla on merkittävä rooli, kun sähköntuotantoinvestorit pohtivat, halutaanko tai kannattaako lisätä sähköntuotantoa Suomeen. Silloin sellainen kulutusta lisäävä investointi voi nimenomaisesti olla tämä laukeava tekijä siinä, että satsataan myös lisätuotantoon. Nyt tämä esitys sitten taas mahdollistaa sen, että näitä tuotanto- ja kulutusinvestointeja voi entistä helpommin asettaa toistensa lähelle, eikä tarvita niin pitkiä siirtymäverkkoja, ja toisaalta sitten näitä järeämpiä verkkoja voivat päästä rakentamaan myös muut kuin Fingrid eli paikalliset verkkoyhtiöt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

Ja myöskin tiettyjä tällaisia, voi sanoa, sisäisiä verkkoja, josko niin kutsutaan, voi tehdä ilman tätä verkkolupaa, eli silloin voidaan tehdä ikään kuin myöskin näitä tuotanto- ja kysyntäinvestointeja tai vaikkapa varastoa ikään kuin saman liittymän sisälle ja sitten vain sieltä yksi liittymä rakentaa kantaverkkoon. Eli tämä mahdollistaa nimenomaisesti nyt monella tavalla sitä, että meillä ensinnäkin on järkevä sähköjärjestelmä niin tuotannon kuin kulutuksen osalta mutta sitten toisaalta myös näitä siirtoyhteyksiä voidaan rakentaa kustannustehokkaasti.

Tuossa kun esittelin tätä esitystä, niin toin esille myös niitä muita asioita, mitä hallitus tekee, muun muassa skaalaa ylöspäin miljardilla Fingridin investointikykyä tulevien vuosien aikana, mikä osaltaan myös parantaa tätä siirtoverkkokokonaisuutta. Itse ajattelen myös niin, että on hyvä asia, että pohtisimme sitä, millä tavalla saisimme vielä kannustavammaksi tämän kohtelun suurten sähkönkuluttajien osalta — kuten vaikkapa datakeskuksen — erilaisia joustoja tarjoamalla ja hukkalämpöä hyödyntämällä tai niin, että rakennetaan toimintaa energiatehokkaasti ja voidaan siitä myös paremmin hyötyä. Se olisi ehdottomasti järkevää.

Sitten kuitenkin mitä tulee vielä tähän esitykseen ja joihinkin niihin lisätoiveisiin, mitä tässä esitettiin, niin tässä on koko ajan huomioitava myös se, että vaikka sähköverkossa tehdäänkin tällaista tietynlaista vastuunjaon uudistamista, niin se on kuitenkin luonnollinen monopoli. Sen vuoksi täällä esimerkiksi nostetuissa ajatuksissa siitä, että olisi tällaisia kaupallisia verkkoja, näen kyllä riskejä, ja olen hieman ehkä yllättynytkin, että tällainen esitys sieltä keskustan suunnalta tuli. Ehkä en ihan syvällisesti ymmärtänyt sen lopullista tarkoitusta, [Anne Kalmarin välihuuto] mutta ajattelen, että tällä esityksellä nimenomaan me voimme varmistaa sen, että sähkönkäyttäjät — olivat ne sitten teollisuutta tai yksityisiä kotitalouksia — pystyvät kuitenkin huolehtimaan siitä, että näitä investointeja tehdään kustannustehokkaasti siten, että lopulliselle sähkönkäyttäjälle ne siirtokustannukset eivät kohtuuttomasti nouse. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.